

بخش سی و یک

صدای چند ضربه‌ای که برای بازکردن در اتاق عمل به کار می‌بردند در خارج منعکس شد و به تصور آن‌که ممکن است از طرف بهداری مقاومتی به خرج داده شود آن اتاق فوراً مورد هدف مسلسل‌های سنگین قرار گرفت و افراد هندی که در ساحل کارون پیاده می‌شدند به تیراندازی به‌سوی بهداری پرداختند. سرافسر نگهدبان تصمیم گرفت که از بهداری خارج شود. از محوطه پشت بهداری به‌محضی آن‌که خواست از لای سیم‌های خاردار بیرون برود هدف گلوله‌های هندی‌ها قرار گرفت و ناچار به داخل بیمارستان مراجعت کرد.

در این هنگام برای بازدید وضع و حال رئیس ستاد نیروی دریایی که در روی تخت افتاده بود رفتیم، نامبرده اظهار داشت که تشنه و گرسنه است. چون آن روز صبح جیره صبحانه بهداری دریافت نشده بود؛ بنابراین، نان و پنخ و مواد دیگر در بیمارستان وجود نداشت. بالاخره یکی از نفرات اظهار داشت که ممکن است در انبار خارج مقداری نان از شب گذشته باقی مانده باشد. ناوی دیگری داوطلب شد که برود و از آن انبار اگر نان باشد مقداری با خود بیاورد. هنوز ناوی پادشده از درب پشت بیمارستان خارج نشده بود که صدای رگبار مسلسل سبک از طرف سربازان هندی که بیمارستان را محاصره کرده بودند به گوش رسید و دیگر از آن ناوی خبری نشد.

سرباز دیگری داوطلب شد که به دنبال تهیه نان برود و درحالی‌که می‌خزید خود را به انبار رسانید و مقداری نان بیات همراه خود آورد. مقداری از آن را برای «ناخدا نقدی» بردند. وی پس ازآنکه لقمه‌ای در دهان گذاشت، نتوانست آن را فروبرد و گفت این نان‌ها را بین سربازان تقسیم کنید. در این هنگام محوطه نیروی دریایی هدف مسلسل‌های ناو انگلیسی که داخل کارون شده و مقابل بهداری رسیده بود قرار گرفته و سربازان هندی نیز با پرتاب خمپاره، وحشت و اضطراب عجیبی بین افراد مجروحی که کف بیمارستان افتاده و همچنان می‌نالیدند ایجاد کرده بود. «ناخدا نقدی» ضمن دلداری که از طرف «دکتر بصیر» و من به او داده می‌شد گفت: من معالجه شدنی نیستم و خوشحالم که کشته شدم [می‌شوم] و به مرگ طبیعی از بین نرفتم. فقط مایلم به خاتمم بگویم غصه نخورد. سپس از کمی تأمل گفت: «من در فقسه شخصی خود در ستاد نیروی دریایی مبلغ ۱۳۰۰ ریال دارم که اگر توانستید آن را به خانواده من برسانید».

«ناخدا نقدی» مرتب اظهار تشنگی می‌کرد و دائم خاکشیرپنخ‌مال و هندوانه می‌خواست که متأسفانه در آن موقعیت تهیه هیچ‌کدام میسر نبود. بعداً که از اتاق ایشان خارج شدیم تعداد زیادی ناوی مجروح توسط «دکتر بصیر» بستری گردیدند و چون لوازم جراحی و مداوا موجود نبود؛ بنابراین، به هیچ ترتیبی دردهای مجروحان را نمی‌شد تسکین داد و فقط با افزایش روحیه، آنان را مطمئن می‌ساختیم که به‌زودی حاشان خوب خواهد شد. صدای ناله مجروحان و شکایت آن‌ها از تشنگی فراوان و درعین‌حال نگرانی شدید از آنکه ممکن است تا چند لحظه دیگر بیمارستان بمباران شود، «دکتر بصیر» را مجبور کرد که تصمیم جدیدی بگیرد. اول پیشنهاد کرد که یک نفر به ناو انگلیسی که در مقابل بهداری در رود کارون لنگر انداخته بود بسرد و موقعیت بهداری و وضع مجروحان را به اطلاع فرماندهٔ ناو برساند تا اقلاً از تیراندازی به‌طرف بهداری جلوگیری شود. چون در بین افسرانی که در آنجا حضور داشتند، بهتر از همه خود دکتر بود لذا شخصاً داوطلب رفتن به ناو انگلیسی شد و برای این کار پیراهن سفید خود را پوشیده و ملافه سفیدی را بر سر چوب‌دست یکی از بیماران کرده و به همراهی یک نفر پزشک‌بار درحالی‌که آن چوب‌دست را در دست گرفته بود از بیمارستان خارج و به‌سوی ناوی ذکر شده روان گردید. خوشبختانه تا نزدیک‌شدن به ناو اتفاقی روی نداد و به دکتر پوششکار از طرف ناو انگلیسی تیراندازی نشد. نگهدبان مسلحی از ورود آن‌ها به ناو جلوگیری و مراتب را توسط پاسداری به فرماندهٔ ناو اطلاع داد. به دکتر و پزشک‌بار اجازه داده شد که به روی ناو «پارا» بروند.

دکتر می‌گفت فرماندهٔ ناو پس از اطلاع از وضعیت ناگوار بهداری فوراً افسر تیرانداز خود را احضار و دستور داد که دیگر به سمت بهداری تیراندازی نکنند و حتی مقداری پنخ، دارو و کنسرو به‌اتفاق دو افسر انگلیسی که گویا طبیب بودند به بهداری فرستاد. «دکتر بصیر» مواد پادشده را بین نفرات مجروح تقسیم و افسران انگلیسی از قسمت‌های مختلف بهداری بازدید نموده و اظهار داشتند که چون ما لوازم جراحی همراه نداریم؛ بنابراین، لوازم جراحی موجود در اتاق عمل بایستی تحت نظر رئیس بهداری آماده گردد که مورد استفاده قرار گیرد.

ادامه دارد...

گروه راهبردی-سهیل مرتضوی- دفتر مطالعات سیاسی و بین‌المللی وزارت خارجه روز گذشته

میزبان برگزاری هشتمین کنفرانس تاریخ روابط خارجی ایران بود. این کنفرانس در سال جاری با تمرکز بر موضوع سیاست خارجی ایران در خلیج فارس در گستره تاریخ با سخنرانی سیدعباس عراقچی، وزیر امور خارجه کشورمان و جمعی از کارشناسان برگزار شد.

به گزارش روزنامه دریایی اقتصاد سرآمد، بررسی‌های تاریخی نشان می‌دهد که ایران در طول تاریخ همواره یکی از محورهای اصلی حفظ ثبات و امنیت در منطقه خلیج فارس بوده است. کارشناسان معتقدند که در شرایط جدید باید بیشتر بر همکاری‌های دو یا سه‌جانبه منطقه‌ای در حوزه خلیج فارس تکیه کرده تا از این طریق بتوان امنیت را به‌صورت تدریجی و از پایین به بالا تقویت کرد. در این سیستم هر کشوری نقش خود را ایفا می‌کند و از تجمع نقش همه امنیت دسته‌جمعی به‌دست خواهد آمد. این همکاری‌های منطقه‌ای می‌تواند به نوعی شکل‌گیری امنیت دسته‌جمعی را به‌وجود آورد و نیازی به دخالت قدرت‌های خارجی نباشد.

سیدعباس عراقچی در هشتمین کنفرانس تاریخ روابط خارجی ایران با عنوان «سیاست خارجی ایران و خلیج فارس در گستره تاریخ» گفت: مایلم در همین ابتدا، اعیاد بزرگ شعبانیه را تبریک گفته و برای شما محققان تاریخ روابط خارجی ایران، کنفرانسی موفق و گفت‌وگوهایی ثمربخش آرزو کنم. از همکارانم در مرکز مطالعات سیاسی و بین‌المللی نیز تشکر می‌کنم که تمرکز موضوعی کنفرانس امسال را بر موضوع مهم و راهبردی خلیج فارس قرار داده و یکی از مهم‌ترین موضوعات مرتبط با دیروز، امروز و آینده ایران عزیز را بر گزیده‌اند.

وزیر امور خارجه افزود: از اعماق تاریخ تکنون، خلیج فارس به‌عنوان یکی از مهم‌ترین پهنه‌های آبی در سطح جهانی و یکی از مهم‌ترین حوزه‌های تمدن‌ساز، از نقطه‌نظر شنون مختلف حیات بشری واجد اهمیت راهبردی بوده و از این رو به‌عنوان یک خاطره جمعی بشری شایسته توجه ویژه و پژوهش از ابعاد مختلف است. وی ادامه داد: این پهنه آبی به‌رغم همه فرازونشیب‌های تاریخی و همه تغییرات خواسته یا ناخواسته، شاهد یک تداوم معنادار در حفظ جمعیت خود در توسعه ایران و مناطق پیرامونی خود بوده است. البته این اهمیت روزافزون، در کنار رقابت راهبردها و منافع کششگران داخل و خارج منطقه و مهم‌تر از آن، تقابل یا منازعه قدرت‌های خشکی و دریایی در ادوار مختلف، باعث شده که خلیج فارس شاهد دخالت‌های فراوان و دست‌اندازی‌های مداوم برای برهم زدن ژئوپلیتیک طبیعی منطقه باشد. وزیر امور خارجه افزود: متعاقب اکتشافات نفت و گاز در منطقه و تبدیل‌شدن انرژی به یک تلاای راهبردی بین‌المللسی، طمع وری‌های بی‌حدوحصر استعمارگران و قدرت‌های هژمونی‌طلب به این آبراهه، کرانه‌ها و جزایر آن (که در اشکال مختلف، از تصرف و اشغال تا نفوذ و تشکیل دادن دولت‌های دست‌نشانده بروز کرده است)، موجب امنیتی کردن خلیج فارس و برهم زدن روال طبیعی زیست و همکاری در این منطقه شده است.

شکست سیاست حذف ایران از ترتیبات منطقه‌ای

عراقچی گفت: جمهوری اسلامی ایران با داشتن بیشترین خطوط مرزی با خلیج فارس و تسلط بر تنگه هرمز واجد نقش بی‌بدیلی در حفظ ثبات و امنیت این پهنه آبی و مناطق پیرامونی آن بوده و لذا از همان روزهای اول تشکیل خود، با فهم دقیق از اهمیت راهبردی خلیج فارس برای ایران و منطقه و از طرف دیگر با شنساخت عمیق از نقش مخرب حضور و رقابت قدرت‌های خارجی شرقی و غربی، راهبرد تأمین امنیت حداکثری بومی را در دستور کار خود قرار داد و در همین چارچوب و به‌رغم همه فشارها تلاش کرده در چارچوب دکترین امنیتی خود تأمین‌کننده ثبات و امنیت پایدار و آزادی‌کثیرانی در خلیج فارس باشد. شاهد مهم آن نیز نقش ممتاز ایران در حفظ امنیت انرژی در کسوران جنگ‌های اول و دوم خلیج فارس است. وی افزود: البته و متأسفانه، به‌رغم سیاست‌های اصولی تهران، برخی قدرت‌های فرامنطقه‌ای برای تأمین منافع نامشروع خود تلاش حداکثری کرده‌اند که خلیج فارس را کانون بحران و منازعه کنند. در همین راستا دهه‌هاست تلاش می‌کنند با نظامی کردن منطقه و فروش و انباشت میلیاردها دلار سلاح، این پهنه آبی را در یک تنش «دائمی» نگاه داشته و مسیر همکاری و همزیستی مسالمت‌آمیز ملل و کشورهای منطقه را‌امسدود کنند. سیاست خصمانه حذف جمهوری اسلامی ایران از هرگونه ترتیبات منطقه‌ای یا جنگ تمام‌عیار اقتصادی که از طریق تحریم‌های غیرقانونی علیه ملت بزرگ ایران به‌راه انداخته‌اند، تنها گوشه‌ای از این تلاش چنددهه‌ای قدرت‌های فرامنطقه‌ای به رهبری ایالات متحده است.

وزیر امور خارجه گفت: امروز نه‌تنها سیاست حذف جمهوری اسلامی ایران از ترتیبات منطقه‌ای یا اختلاف‌افکنی و ایجاد منازعه میان ایران و همسایگانش در خلیج فارس شکست خورده است، بلکه با دیپلماسی فعال و سیاست خارجی همسایه‌محور جمهوری اسلامی ایران و نیز تغییرات ادراکی ایجادشده در برخی کشورهای منطقه، خلیج فارس در حال ورود به یک دوران جدیدی از همکاری منطقه‌ای است. خوشبختانه شاهد آن هستیم که به تدریج پارادایم جدیدی در

روابط و همکاری‌ها و اولویت به رویکرد ژئواکونومیک، شاهد خلیج فارسی باثبات‌تر، امن‌تر و توسعه‌یافته‌تر باشیم. دستگاه دیپلماسی براساس وظیفه ذاتی و تکالیف محوله، به‌دنبال کمک به تحقق اهداف توسعه‌ای ملی در چارچوب سیاست توسعه «درپایانه و دریامحو» استان‌ها و مناطق هم‌مرز با خلیج فارس از چهار تا مکران و از بندرعباس تا آبادان بوده بر نامه فعلی را در چارچوب دیپلماسی اقتصادی کشور و به‌ویژه در همکاری با کشورهای حاشیه‌جنوبی خلیج فارس طراحی کرده و پیگیری می‌کند. در همین راستا، دولت جمهوری اسلامی ایران با آگاهی از نقش موثر کریدورها در شکل‌دهی معادلات اقتصادی و ژئوپلیتیکی منطقه و نیز توسعه ملی، فعلاًنه به‌دنبال نهایی‌سازی کریدور جنوب-شمال و اجرای کریدور خلیج فارس-دریای سیاه با همکاری کشورهای دوست طرف همکاری و هم‌افزایی راهبردی این کریدورها در راستای منافع ملی است؛ امری که سیاست قطعی کشور در پیگیری تحقق کریدورهای مورد‌نظر در خلیج فارس است.

عراقچی در پایان گفت: باردیگر از تلاش همکارانم در برگزاری این همایش ارزشمند صمیمانه تشکر کرده و امیدوارم در سال‌های آتی نیز همچنان شاهد حضور موثر و مشارکت پرثمر شما استاید و محققان فر هیخته باشیم.

تحریف حقایق خلیج فارس با انگیزه‌های سیاسی

سعید خطیب‌زاده، معاون پژوهشی وزیر امور خارجه و رئیس مرکز مطالعات سیاسی و بین‌المللسی وزارت خارجه، تأمل تاریخی درباره خلیج فارس و روابط خارجی شکل گرفته در این آبراه مهم را مورد‌اشاره قرار داد. وی تأکید کرد که این آبراه همواره در تاریخ فرهنگ و تمدن کشور کهن ما نقشی اساسی داشته و به همین دلیل اهمیت ویژه‌ای دارد.

خطیب‌زاده ادامه داد: متأسفانه در سال‌های اخیر برخی حقایق تاریخی و جغرافیایی خلیج فارس تحت تأثیرس انگیزه‌های سیاسی تحریف‌شده است. این امر مسئولیت بیشتری بر دوش اساتید، محققان و پژوهشگران این حوزه قرار داده است. ایجاد روایت‌های نادرست و انحرافی درباره تحولات این منطقه، ضرورت فراینده‌ای برای مرکز مطالعات سیاسی و بین‌المللی و تمام پژوهشگران به‌وجود آورده تا آنان با ارائه روایت‌های صحیح، تاریخی و مبتنی بر واقعیت، بسه مقابله با روایت‌های گمراه‌کننده بپردازند.

سختگویی پیشین وزارت امور خارجه افزود: بدون شک می‌توان گفت که سیاست، اقتصاد، دیپلماسی، فرهنگ و حتی مسائل اجتماعی در ایران، در طول قرون و هزارها تحت تأثیر این پهنه آبی قرار گرفته‌اند. از نظر معیشت، باورهای عمومی، سبک زندگی و نگاه به جهان نیز نوعی همسانی و شباهت در میان ساکنان کرانه‌های شمالی و جنوبی این آبراه مشاهده می‌شود. جالب است که این رگ‌ها توسط دریانوردان به مناطق دوردست مانند جنوب آفریقا، شبه‌قاره هند و خاور دور منتقل شده است. آثار تمدنی این حوزه در کرانه‌های مختلف و در اقصی نقاط جهان قابل مشاهده است. وی در ادامه افزود: بنابراین، می‌توان گفت خلیج فارس دریایی با وسعت جامعه

«روزنامه دریایی سرآمد» از هشتمین کنفرانس تاریخ

روابط خارجی ایران گزارش می‌دهد

«ایران» محور حفظ ثبات و امنیت خلیج فارس

نگاه تاریخی به سیاست خارجی ایران در خلیج فارس

قدرت‌های خارجی در مناطق دیگر در خلیج فارس باعث بروز شکاف‌هایی شده‌اند. علت این موضوع به این برمی‌گردد که دولت‌های با تمدن در این منطقه، از جمله جمهوری اسلامی ایران و سایر دولت‌های تمدنی، معمولاً برای قدرت‌های خارجی جذابیت کمتری دارند. این قدرت‌های خارجی کمتر به دنبال تعامل با چنین دولت‌هایی در منطقه هستند که بیشتر به رویکردهای خود توجه دارند و تاریخ برای آن‌ها اهمیت دارد. به همین دلیل، به نظر من حضور قدرت‌های خارجی، خصوصاً غربی‌ها و به‌ویژه آمریکایی‌ها، به بروز شکاف‌هایی در حوزه خلیج فارس منجر شده است.

برزگر با اشاره بسه این‌که این شکاف به نوعی بازتابی از رویکردهای لیبرال‌دموکراسی و جهانی‌شدن غربی‌هاست، خاطر نشان کرد: جهانی‌شدن فقط مختص کشورهایی است که با غرب هماهنگ هستند و کشورهای دیگر که با این رویکردها

همخوانی ندارند، از منافع این جهانی‌شدن که البته هم‌اکنون نیز زیر چالش است، بهره‌ای نمی‌برند.

این استاد دانشگاه با اذعان به این موضوع که تفکر همکاری امنیتی جمعی که در این سال‌ها بسیار تبلیغ شده، عملاً راه به جایی نبرده است، افزود: در تقریباً دو دهه اخیر، تمامی کنفرانس‌ها و تلاش‌ها در زمینه امنیت جمعی خلیج فارس نشان داده که ایجاد چنین سیستمی میان کشورهای مختلف به سختی ممکن است. به جای این رویکرد، معتقدم که باید بیشتر بر همکاری‌های دو یا سه‌جانبه تکیه کنیم که بتواند امنیت را به‌صورت تدریجی و از پایین به بالا تقویت کنند. در این سیستم هر کشوری نقش خود را ایفا می‌کند و از تجمع نقش همه امنیت دسته‌جمعی به‌دست خواهد آمد. وی افزود: این همکاری‌های منطقه‌ای می‌تواند به نوعی شکل‌گیری امنیت دسته‌جمعی را به‌وجود آورد و نیازی به دخالت قدرت‌های خارجی نباشد. چه دلیلی دارد که آمریکا در منطقه خلیج فارس حضور داشته باشد؟ اگر نیروی دریایی یا سپاه در منطقه فعالیت می‌کنند و به آمریکایی‌ها تذکر می‌دهند، این صر فاً به معنای تهدید برای ناوگان آمریکایی نیست، بلکه به‌منظور حفظ و بازگرداندن جایگاه تاریخی خود در منطقه خلیج فارس است.

کیهان برزگر در پایان سخنانش در این نشست گفت: عنصر سوم شکاف شامل ورود عنصر جنگ، ائتلاف‌های ساختگی مثل ناتوی غربی و عادی‌سازی روابط اسرائیل و اعراب و تشدید رقابت‌های مذهبی و قومی است، همه این‌ها باعث بسرز افراط‌گرایی و بی‌اعتمادی در درون منطقه بزرگ‌تر خلیج فارس شده است. حضور آمریکا با ره‌ا راه انداختن جنگ در افغانستان و عراق به تشدید شکاف منتهی شده است. زمانی که سیستم جنگ وارد یک منطقه می‌شود یک نسل را برای چنددهه در گیر خود می‌کند. در سوریه به ما شاهد چنین وضعی خواهیم بود. درست است که فرد جدیدی جایگزین بشار اسد شده است، اما مخالفان اسد که با اسم معارضه شناخته می‌شوند از وضعیت به‌وجود آمده ناراحت هستند و از ابهام به‌وجود آمده در میدان کلافه شده‌اند. وی ادامه داد: بروز جنگ باعث شکاف‌های گسترده‌م در درون کشورها و هم بین کشورهای می‌شود. راه خروج از این شکاف، ایجاد و تقویت همکاری‌های منطقه‌ای و اعتمادسازی متقابل است. این وضعیت در حال حاضر در منطقه در جریان است. خوشبختانه عربستان سعودی شکل دیگری گرفته و به این نتیجه رسیده که ارزش استراتژیک در این نیست که به آمریکا نزدیک شویم، بلکه باید به تنوع در روابط خود بپردازیم. سعودی‌ها از خود سوال می‌کنند که چرا باید بین آمریکا و چین، یا ایران و آمریکا یکی را انتخاب کنند در حالی‌که می‌توانند هر دو را با هم داشته باشند؟ این نشان‌دهنده جدیت بیشتری در دیپلماسی منطقه‌ای است که اکنون جای دیپلماسی قدرت‌های بزرگ را می‌گیرد.

بدون شرح

قاب دوربین

عکس: اصغر بشارتی